

Helsingin hovioikeus

Tuomio

Nro 2352

Antamispäivä
8.12.2014

Diaarinumero
S 13/2701

Ratkaisu, johon on haettu muutosta

Helsingin käräjäoikeus 1 os. 11.9.2013 nro 47967
(liitteenä)

Asia

Perusteeton työsuhteen irtisanominen

Valittaja ja vastapuoli

Jarno Juhani Lahtinen

Vastavalittaja ja vastapuoli

CGI Suomi Oy (entinen Logica Suomi Oy)

Asian käsittely hovioikeudessa

Jatkokäsittelylupa myönnetty CGI Suomi Oy:lle 6.11.2013 oikeudenkäyntikulujen osalta. Pääkäsittely on toimitettu 11.-12.9.2014.

Valitus

Jarno Juhani Lahtinen on toistaen käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevän kanteen vaatinut, että CGI Suomi Oy (jäljempänä CGI) velvoitetaan suorittamaan hänelle työsuhteen perusteettomasta irtisanomisesta 94.978,72 euroa laillisine viivästyskorkoineen 1.10.2010 lukien. Toissijaisesti Lahtinen on vaatinut, että hänet vapautetaan korvaamasta CGI:n oikeudenkäyntikuluja käräjäoikeudessa tai ainakin, että Lahtisen oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus alennetaan 14.400 euroksi käräjäoikeuden osalta.

CGI oli irtisanonut Lahtisen työsopimuksen työsopimuslain vastaisesti. Lahtisen 16.12.2008 saama varoitus oli ollut ajallisesti ja asiallisesti vanhentunut eikä varoitukseen ollut vedottu työsuhdetta päätettäessä. Lahtinen oli toiminut työpaikallaan asianmukaisesti. Lahtinen ei ollut uusinut 15.6.2010 annetun varoituksen syynä ollutta menettelyä eikä hän ollut saanut 22.6.2010 suullista varoitusta. Lahtinen oli myös hoitanut 15.6.2010 annetun varoituksen kohteena olleen työtehtävän asianmukaisesti. Lahtinen oli siirretty 2.8.2010 lukien uusiin tehtäviin eikä asiassa ollut näytetty, että

Lahtinen olisi 2.8.2010 ja 1.9.2010 välisenä aikana uusinut varoituksessa mainittua menettelyä taikka muutoin laiminlyönyt tai rikkonut työsuhteesta johtuvia velvollisuuksiaan. Lahtisella ei ollut ollut alaisia eikä hän ollut toiminut sellaisessa johtavan toimihenkilön asemassa, että hänen olisi tullut ymmärtää ilman nimenomaisia varoituksia, että työsuhteen jatkamiselle ei ollut edellytyksiä. Lahtisen menettelyä oli tullut arvioida ainoastaan 15.6.2010 annetun kirjallisen varoituksen perusteella sekä ottaa huomioon, että Lahtisen työtehtäviä oli muutettu 2.8.2010 lukien. Viimesijaisesti Lahtisen menettelyä oli arvioitava työsopimuslain 7 luvun 2 §:n 5 momentin mukaisesti. Tilanne ei ollut ollut sellainen, että työnantajalta ei ollut voitu kohtuudella edellyttää sopimussuhteen jatkamista.

Vastavalitus

CGI Oy Finland (jäljempänä CGI) on vaatinut, että Lahtinen velvoitetaan korvaamaan CGI:n oikeudenkäyntikulut käräjäoikeudessa täysimääräisesti 34.191,91 eurolla laillisine korkoineen ja korvaamaan CGI:n asianosais- ja oikeudenkäyntikulut hovioikeuden osalta 32.891,10 eurolla laillisine korkoineen.

CGI oli voittanut pääasian ja Lahtisen vaatimukset oli hylätty. CGI:n asian hoitamiseen liittyvät toimenpiteet ja veloitus olivat olleet tarpeellisia ja kohtuullisia, koska Lahtisen irtisanomisesta oli kulunut melkein kaksi vuotta. Lahtisen kanneperusteet olivat olleet yksilöimättömiä ja vaatimukset ylimitoitettuja. CGI oli joutunut työstämään asiaa runsaasti sekä kirjallisessa valmistelussa että suullisessa valmistelussa ja -pääkäsittelyssä, jotta asian käsittely oli saatu keskitettyä olennaiseen. Avustavan lakimiehen käyttäminen ei ollut aiheuttanut asiassa lisäkustannuksia ja avustajien tuntiveloitus oli ollut huomattavasti normaalia alempi.

Vastaukset

Jarno Lahtinen on vaatinut, että CGI:n vastavalitus hylätään.

CGI:n oikeudenkäyntikuluvaatimuksen perusteena oleva tuntimäärä 209 tuntia oli ylimitoitettu. Lahtisen kanteen nostamisen ajankohdalla tai laajuudella ei ollut ollut merkitystä CGI:n oikeudenkäyntikulujen kannalta. Lahtisen kannevaatimukset eivät myöskään olleet olleet ylimitoitettuja ja hänen ilmoittamansa todistelu oli ollut tarpeellista.

CGI on vaatinut, että Lahtisen valitus hylätään ja Lahtinen velvoitetaan korvaamaan CGI:n vastauskulut hovioikeudessa korkoineen.

Lahtiselle oli annettu kirjalliset varoitukset 16.12.2008 ja 15.6.2010 sekä suullinen varoitus 22.6.2010 sekä varoitusten jälkeen kritiikkiä sähköpostitse kesällä 2010. Lahtiselle 16.12.2008 annettu varoitus ei ollut vanhentunut, koska Lahtinen ei ollut sen jälkeen korjannut menettelyään. Lahtisen kanssa oli käyty keskusteluja, joissa vuoden 2008 yhteistyöongelmat, luottamuspula ja annettu varoitus olivat olleet esillä. Kaikki varoitukset ja kritiikki olivat koskeneet Lahtisen samankaltaisia rikkomuksia; työtehtävien laiminlyöntiä, passiivisuutta, yhteiskyvyttömyyttä sekä luottamuspulaa. Lahtisen työtehtävä oli ollut erittäin vastuullinen sekä itsenäinen ja hän oli

ollut korkeassa asemassa yhtiön hierarkiassa johtoryhmän suoranaisena alaisena. Lahtisen olisi tullut ilman nimenomaista suullista varoitustakin ymmärtää, että työsuhteesta johtuvien velvoitteiden jatkuvat ja olennaiset laiminlyönnit sekä rikkomukset voivat hänen asemassaan johtaa työsuhteen päättämiseen.

Samankaltaiset ongelmat ja yhteistyökyvyttömyys sekä heikko tuloksellisuus olivat jatkuneet koko Lahtisen työsuhteen ajan eri yksiköissä ja kolmen eri esimiehen alaisuudessa. Lahtisella oli ollut lukuisia mahdollisuuksia korjata toimintaansa, mutta hän ei ollut osoittanut mitään pyrkimystä menettelynsä korjaamiseksi. Varoitusten ja kritiikin osalta oli tullut suorittaa kokonaisharkintaa, jossa otettiin huomioon Lahtisen asema yrityksessä. Luottamuspula oli ollut niin vakava, että Lahtisen irtisanominen oli ainoa vaihtoehto. Lahtiselle oli annettu 10.9.2010 selvitys irtisanomisen perusteista ja hän oli ollut tietoinen, että irtisanomiskynnyksen ylittymiseen oli vaikuttanut myös hänen muu moitittava menettelynsä eikä pelkästään irtisanomisilmoituksessa mainitut varoitukset.

Todistelu

Hovioikeudessa on vedottu käräjäoikeuden tuomiosta ilmeneviin kirjallisiin todisteisiin.

Hovioikeuden pääkäsittelyssä on kuultu todistelutarkoituksessa Jarno Lahtista sekä todistajina Tarja Rautiota, Monika Liikamaata, Tapani Vertasta, Tapio Volasta, Terhi Virestä, Saara Lambergiä, Tapani Karttusta, Ritva Vuoriota, Toomas Kalpiota, Janne Tuomista ja Juha Mäntylää.

Hovioikeuden ratkaisu

Henkilötodistelun sisältö

Pääkäsittelyssä todistajana kuullun Volasen kertomuksesta ilmenee, että hän oli toukokuussa 2008 osallistunut Lahtisen rekrytointiin CGI:n palvelukseen account/client manageriksi (AM). Volanen oli seurannut Lahtisen toimintaa koko työsuhteen ajan, osan aikaa välittömänä ja osan aikaa välillisenä esimiehenä. Lahtinen oli raportoinut suoraan Volaselle, joka oli johtoryhmän jäsen. AM:n tehtävä oli erittäin tärkeä ja vastuullinen, sillä AM toimi yhteyshenkilönä CGI:n ja merkittävän asiakkaan välillä tehtävään saada aikaan uusia myyntiprojekteja. AM:n tuli myös toimia läheisessä yhteistyössä CGI:n palvelutuotanto-organisaation kanssa ollakseen perillä yhtiön tuotantoedellytyksistä. AM:n tehtävä edellytti erittäin hyviä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. AM:llä ei ollut omia alaisia, mutta hänen edellytettiin toimivan hankkimaansa projektia varten perustettavan asiakastiimin vetäjänä.

Lahtisella oli jo työsuhteensa koeaikana ilmennyt yhteistyöongelmia CGI:n palvelutuotannosta vastaavan infraliiketoimintayksikön kanssa, minkä johdosta Volanen oli keskustellut toimitusjohtajan kanssa siitä, joudutaanko Lahtisen työsuhte koeajan perusteella päättämään. Lahtiselle oli kuitenkin päätetty antaa mahdollisuus korjata toimintaansa. Ongelmat olivat jatkuneet ja palvelutuotantoyksiköstä useammalta taholta oli tullut valituksia Lahtisen

yhteistyökyvyttömyydestä oman organisaation ja työtovereiden kanssa sekä passiivisuudesta asiakkuuden hoitamisessa. Lahtinen oli ollut vaikeasti tavoitettavissa eikä riittävässä määrin osallistunut sisäisiin palaverihin. Keskustelujen jälkeen Lahtiselle oli 16.12.2008 annettu mainituista laiminlyönneistä kirjallinen varoitus. Lahtisen hoidettava asiakkuus oli vaihdettu sellaiseen, joka aikaisempaa vähemmässä määrin edellytti yhteistoimintaa infoliiketoimintayksikön kanssa. Lahtisen hoidettavaksi annettuun asiakkuuteen ja sen kehittämiseen oli asetettu suuret odotukset ja kasvutavoitteet. Lahtinen oli saanut hankituksi yhden suurehkon tilauksen, mutta häneltä oli odotettu enemmän. Lahtinen ei ollut täyttänyt odotuksia ja hänen toimintansa oli edelleen ollut passiivista, eikä hän ollut riittävässä määrin pitänyt yhteyttä asiakkaaseen. Lahtinen ei myöskään ollut järjestänyt asiakkuustii-min kokouksia, vaikka se olisi kuulunut hänen tehtäviinsä. Yhteistyöongelmat oman organisaation kanssa olivat jatkuneet. Volanen oli kuullut näistä asioista muilta organisaatioon kuuluvilta henkilöiltä ja itsekin havainnut, ettei tiimipalavereja oltu pidetty. Lahtinen ei ollut ilman eri kehotusta vastannut asiakkaansa edustajan taholta esitettyyn tietopyyntöön, minkä johdosta hänelle oli annettu 15.6.2010 kirjallinen varoitus. Kysymys oli ollut samankaltaisesta yhteydenpidon laiminlyönnistä ja passiivisuudesta asiakassuhteen hoidossa, josta Lahtista oli varoitettu jo aikaisemmin. Volanen muilta organisaation jäseniltä kuuleman mukaan Lahtinen oli suhtautunut saamiinsa varoituksiin välinpitämättömästi ja pitänyt niitä aiheettomina, sekä perusteettomasti moittinut esimiehiään ja yritystä. Varoituksen jälkeen Volanen oli saanut Karttuselta 18.6.2010 sähköpostiviestin, jossa oli kritisoitu Lahtisen toimintaa samoista puutteista, jotka on edellä mainittu. Volanen oli antanut sähköpostiviestin 22.6.2010 Lahtisen luettavaksi ja käynyt tämän kanssa vakavahenkisen keskustelun, joka oli kosketellut samoja asioita, joista Lahtista oli aikaisemminkin varoitettu. Volanen ei muistanut, oliko hän käyttänyt keskustelussa sanaa varoitus, mutta oli keskustelun sellaiseksi tarkoittanut. Lahtinen oli suhtautunut palautteeseen kielteisesti katsoen, ettei vika ollut hänessä.

Volanen on kertonut keskustelujen jälkeen tullessa siihen johtopäätökseen, ettei Lahtisella ollut edellytyksiä jatkaa kyseisessä tehtävässään. Hän oli kuitenkin halunnut antaa Lahtiselle vielä mahdollisuuden ja ehdottanut Lahtiselle sähköpostitse 30.6. ja 1.7.2010, että tämä jatkaisi Volasen alaisuudessa entisin työnimikkein ja palkkaeduin, mutta ilman asiakasvastuuta. Lahtinen oli sähköpostitse vastannut katsoen kokevansa ehdotuksen arvonalennuksena, sekä perustellut, miksei ollut tehtävästä kiinnostunut, tekemättä mitään vastaehdotusta. Volanen oli myös saanut organisaatiosta kuulla, että Lahtinen jatkoi yrityksen ja esimiestensä mustamaalaamista. Volasen käsityksen mukaan Lahtisen menettely oli jatkunut samanlaisena koko työsuhteen ajan, eikä hän saamastaan palautteesta ja uusista mahdollisuuksista huolimatta ollut muuttanut toimintatapojaan. Vastaavia ongelmia ei todistajan työskentelyaikana ollut ollut kenenkään muun asiakaspalvelujohtajan suhteen. Volanen oli päätenyt siihen, että ainoa ratkaisu oli Lahtisen työsuhteen päättäminen.

Todistajina on kuultu myös Lahtisen esimiehinä toimineita Karttusta ja Mäntylää, henkilöstöjohtaja Virestä, henkilöstöpäällikkö Lambergia sekä Lahtisen työtovereita Vuoriota, Tuomista ja Kalpiota. He ovat kertoneet

Lahtisen yhteistyöongelmista, passiivisuudesta asiakassuhteessa sekä suhtautumisesta esimiehiin ja näiden antamaan palautteeseen tavalla, joka osaltaan tukee Volasen kertomuksen uskottavuutta.

Todistajina kuullut Lahtisen asiakasyritystä edustaneet Vertanen ja Liikamaa sekä Lahtisen entinen työtoveri Rautio ovat kertoneet Lahtisen toiminnasta olennaisilta osin käräjäoikeuden tuomiossa selostetulla tavalla.

Henkilötodistelun arviointi

Hovioikeus arvioi käräjäoikeuden tavoin, että Lahtisen toimintaa koko työsuhteen ajan seuranneen Volasen ja kantajan muiden esimiesten, henkilöstöhallinnon edustajien sekä Lahtisen työtovereiden olennaisten seikkojen osalta yhdensuuntaisilla kertomuksilla on ratkaiseva merkitys asian arvioinnin kannalta. Lahtisen puolesta esitetyn henkilötodistelun merkityksen osalta hovioikeus yhtyy käräjäoikeuden arviointiin.

Johtopäätökset

Hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden arvioinnin siitä, että Lahtisen työtehtävää asiakaspalvelupäällikkönä on pidettävä erittäin vastuullisena, itsenäisenä ja työnantajan toiminnan kannalta merkittävänä. Asemansa huomioon ottaen Lahtisella on ollut korostettu velvollisuus menetellä saamiensa ohjeiden mukaisesti ja ottaa huomioon saamansa palaute.

Lahtiselle on työnantajan toimesta annettu kirjalliset varoitukset 16.12.2008 ja 15.6.2010. Lisäksi Volanen on kertomallaan edelle kirjatulla tavalla antanut Lahtiselle tämän menettelyn johdosta vakavaa suullista palautetta 22.6.2010, mitä palautetta ei kuitenkaan voida arvioida nimenomaisesti suulliseksi varoitukseksi. Hovioikeus katsoo, että Lahtiselle 16.12.2008 annettu varoitus ei ole vanhentunut, koska Lahtisen vastaava moitittava menettely on jatkunut.

Hovioikeus katsoo tulleen selvitettyksi, että Lahtinen on työsuhteensa aikana jatkuvasti toiminut tavalla, jonka johdosta hänellä on ollut vakavia yhteistyöongelmia oman organisaationsa sekä työtovereidensa ja esimiestensä kanssa. Hänen suhtautumisensa hoidettavana olleeseen asiakassuhteeseen on ollut passiivinen eikä hän ole yltänyt asetettuihin tavoitteisiinsa. Lahtinen ei saamistaan kahdesta varoituksesta ja muusta vakavasta kielteisestä palautteesta huolimatta ole muuttanut toimintatapojaan, vaikka hänelle on annettu useita mahdollisuuksia korjata toimintaansa työnantajan edellyttämäksi eri esimiesten alaisena ja hoitaen eri asiakkuuksia. Tämän lisäksi Lahtiselle on vielä tarjottu mahdollisuutta jatkaa työtään ilman nimettyjä asiakkuuksia, mihin tarjoukseen Lahtinen on suhtautunut torjuvasti. Tämän seurauksena työnantajan sekä itsenäisessä ja vastuullisessa asemassa työskennelleen Lahtisen välille on syntynyt vakava luottamuspuola. Näillä ja muutoin käräjäoikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla hovioikeus hyväksyy käräjäoikeuden oikeudellisen arvioinnin työsuhteen irtisanomisen osalta sekä lopputuloksen.

Oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuus

Hovioikeus hyväksyy kärjäoikeuden ratkaisun oikeudenkäyntikuluja kärjäoikeudessa koskevalta osalta.

Lahtinen on muutoksenhaun hävinneenä velvollinen korvaamaan vastapuolensa oikeudenkäyntikulut hovioikeudessa. Oikeudenkäyntikulujen kohtuulliseksi määräksi hovioikeus arvioi 20.000 euroa.

Tuomiolauselma

Kärjäoikeuden ratkaisun lopputulosta ei muuteta.

Jarno Lahtinen veloitetaan suorittamaan CGI Oy:lle korvaukseksi oikeudenkäyntikuluista hovioikeudessa kohtuulliseksi harkitut 20.000 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen kuukauden kuluttua hovioikeuden tuomion antamisesta lukien.

Valtion varoista maksetaan oikeustieteen kandidaatti Kristo Ristimäelle palkkioksi Lahtisen avustamisesta 4.922,50 euroa, arvonlisäveron osuutena 1.181,40 euroa, yhteensä 6.103,90 euroa, mikä määrä jää valtion vahingoksi.

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 6.2.2015.

Helsingin hovioikeuden puolesta:

Asian ovat ratkaisseet: hovioikeudenlaamanni Jukka Heikkilä
hovioikeudenneuvos Jouko Rantanen
hovioikeudenneuvos Seppo Ovaskainen

Esittelijä: viskaali Liisamari Herala

Ratkaisu on yksimielinen.